

95/9

Kontrolní závěr z kontroly plnění daňových povinností Investiční a Poštovní banky, a.s., Praha

Kontrola byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1995 pod číslem 95/9. Provedla ji skupina kontrolujících Odboru státních příjmů NKÚ v květnu a listopadu 1995.

Cílem kontroly bylo prověřit správnost plnění daňových povinností u daně z příjmů právnických osob za rok 1993.

Kontrolované osoby:

Investiční a Poštovní banka, a. s., Praha (dále jen „poplatník“),

Finanční úřad pro Prahu 1 (dále jen „správce daně“).

Kontrola nemohla být provedena u poplatníka, jehož statutární orgán odmítl poskytnutí součinnosti podle ustanovení § 24 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, odpovídající oprávněním kontrolujících uvedeným v ustanovení § 21 tohoto zákona. Proto byla kontrola provedena pouze u správce daně, z jehož evidence byly získány údaje o plnění daňových povinností poplatníka.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podal správce daně, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námitkách, které podal správce daně, bylo vypořádáno usnesením senátu NKÚ č. 95/9/156 s tím, že rozhodnutí o námitkách ke skutečnostem uvedeným v části A tohoto kontrolního závěru bylo potvrzeno. Rozhodnutí o námitkách ke skutečnostem uvedeným v části B tohoto kontrolního závěru bylo zrušeno a nařízeno došetření.

S e n á t N K Ú (ve složení: JUDr. František Bárta - předseda, Ing. Jana Krejčová, Ing. Zdeněk Smělík a Ing. Ladislav Zeman - členové) na svém zasedání dne 19. prosince 1995

s c h v á l i l usnesením č. 95/9/176
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

A. Porušení právních předpisů

1. Poplatník porušil:

ustanovení § 23 odst. 1 a 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném pro zdaňovací období roku 1993 (dále jen „zákon o daních z příjmů“), kde je uvedeno:

„Základem daně je rozdíl mezi příjmy, s výjimkou příjmů osvobozených od daně (§ 4 a 19), a výdaji (náklady) vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení ..., upravený podle odstavců 2 až 4.“

[Znění odst. 2 včetně poznámky ²⁰): „Základem daně u poplatníků, kteří účtují v soustavě podvojného účetnictví ²⁰) je hospodářský výsledek (zisk nebo ztráta) ...“

„²⁰) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Směrnice k účtové osnově a Zásady jednoduchého účetnictví vyhlášené ve Sbírce zákonů.“]

„Do základu daně podle odstavce 1 se nezahrnují

- a) příjmy, z nichž je daň vybírána zvláštní sazbou (§36),*
- b) zisk (ztráta) z prodeje dlužných cenných papírů, s výjimkou směnek, mezi držiteli před lhůtou splatnosti,*
- c) příjmy z nákupu vlastních akcií pod jmenovitou hodnotu při následném snížení základního jmění,*
- d) částky, které již byly u téhož poplatníka zdaněny podle tohoto zákona.“*

Poplatník nezahrnul do základu daně ještě další zúčtované výnosy, a to:

- použití rezerv na krytí odpisu nedobytných pohledávek ve výši 362 690 403 Kč,
- zrušení opravných položek k pohledávkám ve výši 81 336 774 Kč.

Tento postup citované ustanovení zákona o daních z příjmů neumožňuje a poplatník tím neoprávněně snížil základ daně celkem o 444 027 177 Kč.

2. Správce daně porušil:

ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění platném pro zdaňovací období roku 1993 (dále jen „zákon o správě daní“), kde je uvedeno:

„Při správě daně jednají správci daně v řízení o daních (dále jen „daňové řízení“) v souladu se zákony a jinými obecně závaznými právními předpisy, chránit zájmy státu a dbají při tom na zachování práv a právem chráněných zájmů daňových subjektů a ostatních osob zúčastněných na daňovém řízení.“

Správce daně akceptoval postup poplatníka přesto, že z daňových dokladů, které jsou součástí spisové agendy poplatníka uložené u správce daně, je zřejmé, že do základu daně nebyly zahrnuty položky specifikované v bodě 1 tohoto kontrolního závěru. Tuto skutečnost správce daně ani neuvedl ve svém protokolu z kontroly daňové povinnosti poplatníka za rok 1993, provedené v lednu 1995.

B. Další zjištění

Kontrolou daňových dokladů uložených u správce daně byl zjištěn značný rozdíl mezi účetními a daňový-

mi odpisy hmotného a nehmotného majetku, které byly poplatníkem zahrnuty do daňových výdajů a snížily základ daně o cca 66 952 000 Kč. Tento rozdíl nebylo možno kontrolně došetřit a dokladovat, neboť správce daně dopisem ze dne 8. 11. 1995 sdělil kontrolujícím, že „*může kontrolovaná osoba poskytnout informace pouze v tom rozsahu, v jakém jsou jí známy a jaké má k dispozici. Požadované sestavy účetních odpisů za rok 1993, daňových odpisů za rok 1993 a inventárních karet majetku evidovaného v roce 1993 nemá Finanční úřad pro Prahu 1 k dispozici, nejsou součástí spisové agendy kontrolovaných poplatníků u správce daně, a nemůže je tedy kontrolujícím předložit*“.

Vyhodnocení:

Kontrolou bylo zjištěno neoprávněné zkrácení základu daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 1993 o 444 027 177 Kč. Přitom poplatník v dodatečném přiznání k dani z příjmů ze dne 30. 12. 1994 vykázal záporný základ daně (ztrátu) ve výši 55 801 802 Kč a do státního rozpočtu neodvedl žádnou daň z příjmů. Při dodržení citovaných ustanovení zákona o daních z příjmů by se výrazně změnil i jeho základ daně a povinnost daňového odvodu by mu nastala (cca 175 milionů Kč). Nedošetřeno zůstává i možné zkrácení základu daně o dalších cca 66 952 000 Kč.

Nesprávný postup poplatníka i správce daně při použití rezerv vycházel ze závěrů porady konané na Mi-

nisterstvu financí dne 15. 11. 1993 a následně ze semináře organizovaného Bankovní asociací a Ministerstvem financí dne 28. 3. 1994. Podle záznamů z těchto akcí byl dohodnut postup, který je v rozporu se zákonem o daních z příjmů. Ministerstvo financí tak poskytlo mimoparlamentní cestou daňovým subjektům v peněžnictví úlevy, které zákon neumožňoval. Možnost odpisu nedobytných pohledávek byla legalizována až pro zdaňovací období roku 1995.

V případě zrušení opravných položek se jednalo o nesrovnalost v zákoně o daních z příjmů již při jeho návrhu a neodstraněnou ani v průběhu jeho schvalování. Zvolený postup poplatníka a správce daně, tj. snížení základu daně o tuto položku, zákon o daních z příjmů neumožňoval. Nesrovnalosti vyplývající z uplatňování daňových zákonů je možno řešit pouze v souladu s ustanovením § 55 a) zákona o správě daní.

Z výsledku této kontroly dále vyplývá, že není možné věrohodně zjistit správnou výši daňové povinnosti poplatníka pouze z daňových dokladů uložených u správce daně (viz bod B tohoto závěru). Daňové příjmy i daňové výdaje zahrnují celou řadu položek a oprávněnost jejich zařazení do přiznání k dani z příjmů lze ověřit pouze z dokladů, které má založeny ve své evidenci poplatník. Jeho odmítnutí součinnosti s kontrolory NKÚ u této kontroly je o to závažnější, že pochybnosti o jím vykázané výši základu daně v roce 1993, a to zejména v souvislosti s pochybeními správce daně, nadále přetrvávají.

V souladu s plánem kontrolní činnosti NKÚ kontrolní závěr vypracoval člen Úřadu JUDr. František Bárta.